

Vyučovací předmět :	Český jazyk a literatura
Období – ročník :	3. období – 9. ročník
Učební texty :	Český jazyk pro 9.ročník ZŠ a víceletá gymnázia (Fraus 2006) Pracovní sešit pro 9.ročník ZŠ a víceletá gymnázia (Fraus 2006) Čítanka pro 9.ročník ZŠ a víceletá gymnázia (Fraus 2006)

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

1. odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
2. rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
3. rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
4. dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
5. odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
6. v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
7. zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
8. využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
9. uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
10. využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

11. spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
12. rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
13. samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
14. správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci

15. využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
16. rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
17. v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
18. rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

19. uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
20. rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
21. formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
22. tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
23. rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
24. rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
25. uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
26. porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
27. vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě;
- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu;
- osvojování souvislého, plynulého a srozumitelného vyjadřování;
- osvojení pravidel pro vytváření psaných textů, jejich využívání v praxi;
- porozumění různým druhům textů, poznání záměrů autora;
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků;
- poznávání uměleckých prostředků v textu;
- rozvíjení zájmu o četbu;
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie).

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
MLUVNICE				
<p>OVO 12: rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</p> <p>OVO 17: v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základní pravopisné jevy - orientuje se ve stavbě věty jednoduché - rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby 	<p>Opakování učiva 8.ročníku</p> <p>Slovní zásoba a význam slova</p> <ul style="list-style-type: none"> - slovo a sousloví, věcné významy slov 		září
<p>OVO 13: samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p> <p>OVO 4: dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí kultivovaný písemný i mluvený projev - chápe významové vztahy mezi slovy - pracuje samostatně se SSČ pro určení významu slova - rozliší v komunikaci prvky dialektu či slangu (včetně slangu mládeže), diskutuje a argumentuje, proč je autor v textech užil a zda je užil funkčně vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a cílové skupině (adresátovi) - 	<p>Způsoby obohacování slovní zásoby</p> <p>Významové vztahy mezi slovy</p> <ul style="list-style-type: none"> - synonyma, homonyma, antonyma <p>Rozvrstvení slovní zásoby</p> <ul style="list-style-type: none"> - odborné názvy, slova domácí a cizí <p>Národní jazyk: využití útvarů národního jazyka, zejména dialektů a sociolektů, v souvislosti s komunikační situací a komunikačním záměrem</p> <p>Práce se slovníky</p>	<u>OSV 8</u> <u>Komunikace</u>	říjen
<p>OVO 14: správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápe zásady tvoření českých slov - využívá slovní zásoby při 	<p>Nauka o tvoření slov</p> <p>Stavba slova</p> <p>Odvozování, skládání, zkracování</p>		listopad

<p><i>vhodné komunikační situaci</i> OVO 15: využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p>	<p><i>stylistických cvičeních</i> - utvrdí si znalosti v rozboru stavby slova - seznámí se se zvláštnostmi ve skloňování některých podstatných jmen</p>	<p>slov Tvarosloví Slovní druhy - podstatná jména</p>		
<p>OVO 14: správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p>	<p>- prohlubuje znalosti skloňování a pravopisu přídavných jmen - určuje druhy zájmen a číslovek v textu, zdokonaluje se v jejich skloňování a pravopisu - určuje mluvnické kategorie sloves</p>	<p>Přídavná jména - druhy, stupňování, mluvnické významy Zájmena a číslovky - druhy, skloňování Slovesa a jejich mluvnické významy</p>		prosinec
<p>OVO 16: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p>	<p>- využívá neohebných slovních druhů ve stylistických cvičeních - orientuje se ve stavbě věty jednoduché a souvětí - rozlišuje věty jednočlenné, dvojčlenné</p>	<p>Neohebné slovní druhy Skladba Stavba věty a souvětí Věty podle postoje mluvčího Věty dvojčlenné a jednočlenné, větné ekvivalenty</p>		leden
<p>OVO 16: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p>	<p>- chápe vztahy mezi jednotlivými větnými členy - ovládá pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché</p>	<p>Věta jednoduchá a souvětí Tvoření věty a souvětí Mluvnický zápor Skladební dvojice</p>		únor
<p>OVO 15: využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace OVO 16: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek</p>	<p>- užívá větné členy ve větě - určuje druhy vět vedlejších - orientuje se ve složitějších souvětích - chápe vztah souřadnosti mezi jednotlivými</p>	<p>Přívlastek těsný a volný Doplňk Souvětí souřadné a podřadné, druhy vedlejších vět Významové poměry mezi souřadně spojenými větnými členy a</p>		březen

<p>ve větě a v souvětí</p> <p>OVO 17: v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovo tvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<p>několikanásobnými větnými členy</p> <p>- zvládá problematiku interpunkce u vedlejších vět souřadně spojených</p>	vedlejšími větami		
<p>OVO 15: využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p> <p>OVO 16: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <p>OVO 17: v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovo tvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<p>- chápe obsahovou souvislost mezi hlavními větami</p> <p>- určuje druhy souvětí</p> <p>- zvládá problematiku interpunkce</p> <p>- zvládá pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické</p>	<p>Složitě souvětí</p> <p>Řeč přímá a nepřímá</p> <p>Nepravdivosti větné stavby (samostatný větný člen, oslovení, vsuvka, věta neúplná)</p> <p>Pořádek slov v české větě</p> <p>Pravopis</p> <p>- lexikální, tvaroslovný, skladební</p>		duben
<p>OVO 4: dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p> <p>OVO 6: v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</p>	<p>- osvojí si pravopis všech typů vlastních jmen a názvů i několikaslovných</p> <p>- chápe podobu znělosti</p> <p>- dodržuje zásady spisovné výslovnosti</p> <p>- čte s porozuměním, výrazně, dbá na slovní přízvuk</p>	<p>Vlastní jména – pravopis</p> <p>Zvuková stránka jazyka</p> <p>Hlásky a hláskové skupiny</p> <p>Větný přízvuk, větná melodie</p>		květen
<p>OVO 18: rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</p>	<p>- má přehled o slovanských a světových jazycích</p> <p>- odlišuje spisovný a nespisovný jazykový projev (nářečí,</p>	<p>Obecné výklady o jazyce</p> <p>Slovanské jazyky</p> <p>Vývoj jazyka</p> <p>Útvary českého jazyka</p>	<p><u>MV 2 interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</u> – různé typy sdělení, jejich rozlišování</p>	červen

<i>OVO 5: odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</i>	<i>obecnou češtinu) - dorozumívá se kultivovaně, výstižně, spisovnou češtinou</i>	Jazykověda a její disciplíny Opakování učiva, shrnutí	a jejich funkce	
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA				
<i>OVO 5: odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru OVO 8: využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</i>	<i>- využívá aktuálních témat z ekologie, problematiky životního prostředí - formuluje přesně a výstižně své myšlenky</i>	Úvod do učiva slohu Výklad - osnova, jazykové prostředky	<i><u>EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí</u></i>	září
<i>OVO 5 OVO 11: spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</i>	<i>- dbá na výběr vhodných slov při popisu - odliší podstatné a okrajové informace - chápe posloupnost děje - využívá vhodné jazykové prostředky</i>	Popis pracovního postupu Popis uměleckého díla		říjen
<i>OVO 10: využívá poznatku o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem</i>	<i>- projevuje vztah k přírodě, k místu, kde žije - využívá slova citově zbarvená - obohacuje svůj projev o</i>	Subjektivně zbarvený popis Stylistické cvičení		listopad

<i>nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i>	<i>základní umělecké prostředky (přirovnání, personifikace, metafora, kontrast, zdrobněliny) - rozvíjí svou osobnost po stránce estetické</i>			
OVO 4: <i>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</i> OVO 5: <i>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</i> OVO 10	<i>- rozvíjí schopnost využití vhodných jazykových prostředků (výběr slov, přirovnání) - odliší podstatné znaky od méně důležitých - rozvíjí kultivovaný písemný i mluvený projev</i>	Charakteristika – povaha, schopnosti, zájmy Charakteristika přímá a nepřímá	<u>OSV 8</u> <u>Komunikace</u>	prosinec
OVO 4 OVO 5 OVO 6: <i>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</i> OVO 10	<i>- vyjádří ústně či písemně své zážitky, názory - zvládá výstavbu souvislého textu a způsoby jeho členění - ožívuje vypravování výstižnými slovesy a jinými jazykovými prostředky (prézens historický, jednočlenné věty, přímá řeč)</i>	Vypravování - jazykové prostředky vypravování - osnova	<u>OSV 8</u> <u>Komunikace</u>	leden
OVO 1: <i>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</i>	<i>- logicky uvažuje ad zadanými tématy - formuluje vlastní názory na aktuální problémy (profesionální orientace, mezilidské vztahy, ekologie)</i>	Úvaha - témata pro samostatné projevy - využití citátů, přísloví	<u>OSV 10</u> <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u>	únor

<p>OVO 8: využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zdokonaluje svůj ústní i písemný projev - tříbí komunikační dovednosti - učí se samostatně přemýšlet <p>zapojí se aktivně do diskuse ve třídě, ve škole anebo online dodrží v diskusi, debatě či polemice pravidla, argumentuje s přípravou, věcně a korektně; nezneužije prvky manipulace včetně emocionální manipulace</p>	<p>aktivní komunikace: debata a polemika jako další komunikační formy a jejich specifické rysy posouzení obsahu a formy textů: a analýza argumentace a manipulace</p>		
<p>OVO 7: zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</p> <p>OVO 9: uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dbá na kultivovaný mluvený projev - dodržuje zásady spisovného jazyka - efektivně spolupracuje s ostatními 	<p>Proslov</p> <p>Diskuse</p>	<p><u>MV 3 stavba mediálních sdělení</u></p>	<p>březen</p>
<p>OVO 3: rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</p> <p>OVO 10: využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na problémy společnosti, životního prostředí - tvořivě pracuje s textem - pokouší se o vlastní tvořivé psaní 	<p>Fejeton</p> <p>Publicistické útvary na aktuální téma</p> <p>Historie vzniku fejetonu</p>	<p><u>EV 4 Vztah člověka k prostředí</u></p>	<p>duben</p>

OVO 8 OVO 10	- vyhledává ukázky stylů (krásná literatura, noviny, časopisy, ...) - reprodukuje přečtený text - vyjadřuje hlavní myšlenky textu	Funkční styly - styl hovorový, odborný, administrativní, publicistický, umělecký - ukázky dle vlastního výběru - využití odborné literatury, návštěvy knihovny, práce s internetem	<u>OSV 2</u> <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>	květen
OVO 2: rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	- zvládne sestavit svůj vlastní životopis - souvisle vyjadřuje své názory, myšlenky, pocity - využívá jazykových prostředků ve stylistických cvičeních - vyjadřuje se kultivovaně jak v písemném, tak v ústním projevu	Životopis - práce s informací, vyhledávání životopisných údajů Dopis Shrnutí učiva Stylistická cvičení	<u>OSV 8</u> <u>Komunikace</u>	červen
LITERÁRNÍ VÝCHOVA				
Opakování literatury 19. stol.				září - říjen
OVO 19: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla OVO 24: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitel	- seznamuje se s hlavními představiteli romantismu a jejich dílem - sleduje jazyk děl a uměleckých prostředků tohoto období - seznamuje se s prvky dramatu - reprodukuje obsah povídky	K. H. Máchá K. J. Erben J. K. Tyl B. Němcová	<u>MkV 1</u> <u>Kulturní diference</u> – poznávání vlastního kulturního zakotvení;	
Próza 19. stol.				listopad

OVO 19 OVO 24	- má přehled o představitelích literatury tohoto období - využívá možnosti navštívit divadelní představení (KMD, individuálně)	A.Jirásek – historická povídka a román J.Neruda - Povídky malostranské K.H.Borovský.Epigramy	<u>MkV 1 Kulturní diference</u> – poznávání vlastního kulturního zakotvení;	
Literatura 20. stol. – moderní umělecké směry				prosinec
OVO 20: rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	- seznamuje se s novými uměleckými směry - osvojí si básnické umělecké prostředky moderní poezie - na základě četby rozvíjí emocionální a estetické vnímání - zážitky z četby sděluje ostatním	G.Apollinaire – Pásmo (bohatá obraznost) Ch. Baudelaire, A. Rimbaud O. Wilde, E. A. Poe	<u>VMS 1 Evropa a svět nás zajímá</u>	
Próza a poezie 20. stol.				leden - únor
OVO 19 OVO 20	- srovnává literární zpracování s filmovým - posuzuje výběr jazykových prostředků v poezii - obohacuje svoji osobnost o emocionální a estetické zážitky z četby - interpretuje báseň dle vlastního výběru	R.Rolland – Petr a Lucie E.M.Remarque – Na západní frontě klid Poezie protiválečná, intimní, přírodní, politická, poezie pro děti Výběr autorů : F.Šrámek, P.Bezruč, V. Dyk, A. Sova		
Próza 20. stol.				březen - duben
OVO 20 OVO 25 OVO 27: vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	- vyjadřuje hlavní myšlenky textu - má přehled o významných českých novinářích - sleduje souvislou linii příběhu, prostředí i dobu, do	Próza 20.stol. Povídky, novely, romány – protiválečné, historické, životopisné, vědeckofantastické, detektivní, literatura faktu, samizdatová a	<u>MV 5 fungování a vliv médií ve společnosti</u> <u>VMS 1 Evropa a svět nás zajímá</u> <u>VDO 2 Občan, občanská společnost a stát</u>	

	<i>keré bylo dílo zasazeno - charakterizuje literární postavu</i>	exilová literatura (K. Čapek, I. Olbracht, J. Drda, B. Hrabal, M. Kundera, O. Pavel) Novinářství – K. Čapek, F. Peroutka		
Drama 20. stol.				květen
OVO 19 OVO 21 OVO 27	<i>- hledá smysl a podstatu díla - vyjadřuje zážitek z četby - vlastní názor - hodnotí výběr uměleckých prostředků</i>	Drama 20. stol. Tragédie, komedie, hry pohádkové, protiválečné, historické K. Čapek, J. Voskovec, J. Werich, J. Šlitr	<u>VDO 2</u> <i>Občan, občanská společnost a stát</i>	
Literární referáty a exkurze				červen
OVO 22: <i>tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</i> OVO 27	<i>- reprodukuje vlastní literární práce - navštíví Čapkovu Strž u Dobříše - zážitky z četby sděluje ostatním</i>	Literární referáty k samostatné četbě Exkurze: Čapkovy Strž u Dobříše (život a dílo K. Čapka, osobnost F. Peroutky) Využívání slovníků, encyklopedií, příruček Besedy k samostatné četbě Pokusy o vlastní tvorbu	<u>MV 7 práce v realizačním týmu</u> <u>OSV 9 Kooperace a kompetice</u> <u>OSV 8 Komunikace</u>	